

A photograph of two hands, one from a child and one from an adult, gently holding a small, red, fabric heart with white stitching. The hands are positioned over a light-colored wooden surface. The child's hand is on top, and the adult's hand is on the bottom, supporting it.

mojeplazma

POUČENÍ
DÁRCE
KREVNÍ PLAZMY

www.mojeplazma.cz

ZODPOVĚDNOST DÁRCE ANEB CHODÍM DAROVAT PLAZMU A JSEM ZDRAVÝ

Plazmou lze přenést řadu infekčních onemocnění, z nichž největší význam mají AIDS, způsobený virem HIV a dále infekční žloutenky B a C. Přenášejí se přímým kontaktem s krví, plazmou, spermatem a poševní tekutinou nebo jinými tělními tekutinami z infikovaných osob. Dalším rizikem je tzv. Creutzfeld-Jacobova choroba (degenerativní onemocnění mozku).

1. VÝBĚR DÁRCE PLAZMY

Pečlivým výběrem dárce a vyšetřením odebrané plazmy lze snížit riziko přenosu infekčních onemocnění od dárce plazmy pacientovi, který dostane lék vyrobený z plazmy.

SPOLUPRÁCE A DŮVĚRA

Je nesmírně důležité, abyste před každým odběrem zodpověděli pravdivě všechny otázky v dotaznících a pravdivě informovali zdravotnického pracovníka centra o všech změnách zdravotního stavu a dalších okolnostech, které by mohly ovlivnit nezávadnost vaší plazmy.

Vaše spolupráce se zdravotnickými pracovníky a naprostá důvěra má tedy zásadní význam pro bezpečnost a jakost plazmy.

SKUPINY S RIZIKOVÝM CHOVÁNÍM

Existuje řada situací, při kterých se můžete dostat do zvýšeného rizika nákazy infekční chorobou. V takovém případě můžete být z dárcovství dočasně nebo trvale vyloučeni (vyřazeni).

NEDARUJTE NIKDY, JESTLIŽE:

- **jste HIV pozitivní nebo nemocní AIDS**
- jste měli **pozitivní test na některý z typů žloutenky (hepatitidy)**
- jste užívali nitrožilně (intravenózně) drogy
- jste použili **jehly** pro aplikaci **drogy, steroidů** nebo **hormonů**, které nebyly předepsány lékařem
- jste absolvovali transplantaci orgánů nebo kostní dřeně
- jste absolvovali transplantaci nebo lékařský zákrok, při kterém byly aplikovány živé buňky, zvířecí tkáně nebo orgány (xenotransplantáty)
- jste dostali transfuzi krve v zahraničí před r. 1996
- provozujete pohlavní styk za **peníze, drogy** nebo jinou úplatu
- **PRO MUŽE:** máte **sexuální kontakt s jiným mužem**
- se ve vaší rodině vyskytla Creutzfeldt-Jacobova nemoc nebo její varianty (vCJD = BSE, TSE)
- nebo jste pobýval ve Velké Británii, Severním Irsku a Francii v letech 1980–1996 více než 6 měsíců

NEDARUJTE, POKUD JSTE V POSLEDNÍCH 6 MĚSÍCÍCH:

- vydali **peníze, drogy nebo jinou úplatu za sex**
- žijete s osobou, která má **hepatitidu (žloutenku)** – žijete ve stejném bytě a sdílíte kuchyň a koupelnu
- podstoupili endoskopické vyšetření (žaludku, střev, močového měchýře apod.)
- dostali **transfuzi krve** nebo jste dostali jiné krevní produkty
- podstoupili operaci

- obdrželi během operace **tkáň, kůži** nebo **kost** od jiné osoby
- poranili jste se **injekční stříkačkou**
- měli jste **kontakt s krví jiné osoby**
- si nechali udělat **tetování**
- si nechali udělat **piercing do uší nebo kdekoli na těle**
- **byli jste více než 72 hodin:**
 - v nápravném zařízení pro mládež**
 - ve vězení (včetně např. vazební věznice)**
- byli sledováni nebo léčeni pro pohlavní chorobu
- **měli jste sexuální kontakt s někým kdo**
 - praktikuje rizikové sexuální chování
 - má **HIV** infekci nebo je nemocný **AIDS**
 - má **žloutenku (hepatitidu)**
 - užil **jehly pro aplikaci drog, steroidů**
 - nebo jakékoli substance (léky, látky), které mu nebyly předepsány lékařem
 - s osobou provozující sex pro peníze
- měli pohlavní styk pro peníze nebo drogy
- střídali jste náhodné sexuální partnery
- **PRO ŽENY:** měla jste **sexuální kontakt** s mužem, který měl sexuální kontakt s jinými muži
- **PRO MUŽE:** měl jste **sexuální kontakt** s jiným mužem

SEXUÁLNÍM KONTAKTEM SE MYSLÍ NÁSLEDUJÍCÍ

(pokud není použit kondom
nebo jiný prostředek ochrany)

- Vaginální styk (kontakt mezi penisem a vagínou)
- Orální sex (ústa nebo jazyk ve vagíně, na penisu nebo v konečníku)
- Analní sex (kontakt mezi penisem a konečníkem)

NEDARUJTE, POKUD AKTUÁLNĚ:

- **se necítíte úplně zdrav(a)- nachlazení, hořečka, bolest v krku, opar na rtu, nadměrná únava**
- **jestliže přicházíte na odběr z důvodu se nechat testovat na HIV nebo hepatitidu (žloutenku)**
- **máte potíže se žilním systémem – zánět žil, léčené varixy**

DALŠÍ RIZIKA:

Dlouhodobě jsou z dárcovství vyřazeni lidé, kteří užívají některé léky (tablety, injekce) na léčbu akné, lupénky, vypadávání vlasů, zbytečnosti prostaty apod. – isotretinoin (např. Accutane, Roaccutane), etretinat (např. Tegison, Tigason), acitretin (např. Neotigason), finasterid (např. Finex, Penester, Propecia, Proscar), dutasterid (např. Avodart), Vismodegib (Erivedge). Délka vyřazení dárce závisí na léku a na způsobu podávání.

MÁTE PRÁVO KLÁST OTÁZKY TÝKAJÍCÍ SE ODBĚRU A PRÁVO KDYKOLIV OD ODBĚRU USTOUPIT. V PŘÍPADĚ POCHYBNOSTÍ SE PORAĎTE S LÉKAŘEM DÁRCOVSKÉHO CENTRA NEBO PŘISTUPE K SAMOVYLOUČENÍ.

SAMOVYLOUČENÍ

Pokud si uvědomíte, že by Vaše plazma mohla ohrozit příjemce, prosíme, od odběru odstupte nebo o této skutečnosti informujte pracovníky dárcovského centra. Pokud byl již odběr proveden a rozpomenete se na závažnou skutečnost, nebo v nejbližších dnech vznikne epidemiologicky závažná skutečnost (infekční žloutenka v rodině, infekční onemocnění člena společné domácnosti nebo si dodatečně uvědomíte, že ve vašem životě

došlo k události, která může negativně ovlivnit bezpečnost vaší plazmy), máte možnost uvědomit dárcovské centrum:

- a) Použitím formuláře pro samovyloučení (najdete pod schránkou pro samovyloučení u vstupu do dárcovského centra). Na formuláři vyplňte datum odběru a rodné číslo a vložte do schránky před vstupem do centra.
- b) Vyplněný formulář poslat poštou na adresu: UNICAPlasma Morava – Moje Plazma, Horní 266/73, Ostrava-Dubina, 700 30.
- c) O samovyloučení lze informovat dárcovské centrum telefonicky na čísle: 592 750 440 nebo kdykoliv emailem na adresu darovat@mojeplazma.cz.

Pracovník recepce Vaši zprávu zaznamená a předá lékaři. Telefonní číslo je uvedeno i na legitimaci dárce.

2. VYŠETŘENÍ ODEBRANÉ PLAZMY

Kromě vyplnění dotazníku, laboratorní kontroly a vyšetření zdravotnickým pracovníkem (pohovor) vyšetřujeme každou odebranou plazmu na přítomnost známek infekce:

- HAV (žloutenka A), HBV (žloutenka B), HCV (žloutenka C), HIV (původce AIDS), syfilis (lues, příjice), B 19 – parvovirus

I přes uvedený způsob vyšetření nejsme schopni zaručit příjemci krve naprostou bezpečnost (např. proto, že test může být založen na průkazu protilátek a dárce může „trvat“ několik týdnů, než protilátku po „nakažení“ vytvoří). V případě nevyhovujících výsledků laboratorních vyšetření budete informováni.

Prokázání infekce dárce HIV, HBV, HCV, nebo jiných závažných krví přenosných infekcí jsou důvodem k trvalému vyloučení dárce z dalšího dárcovství. Údaje o zdravotním stavu dárce uchováváme v jeho dokumentaci při zachování zásad lékařského tajemství. Vám odebraná plazma bude použita pouze v případě, že bude vyhovovat požadavkům na její bezpečnost a jakost.

3. RIZIKO PRO DÁRCE PLAZMY

ODBĚR PLAZMY NE ZCELA ZDRAVÉMU DÁRCI

Odběr plazmy může poškodit ne zcela zdravého dárce, proto provádíme základní vyšetření, která slouží ke všeobecnému posouzení zdravotního stavu dárce. Všechny abnormální nálezy jsou dárci oznámeny. Za dočasné nebo trvalé vyloučení z dárcovství odpovídá lékař dárcovského centra. O důvodech vyřazení je dárce informován.

NEŽÁDOUCÍ REAKCE NA ODBĚR

Jako nežádoucí reakce na odběr (komplikace) se může objevit:

- krevní výron, modřina (krvácení do podkoží po vpichu), riziko této komplikace lze snížit řádným stlačením místa vpichu po odběru
- celková reakce, mdloby, které jsou způsobeny ne dost rychlým přizpůsobením krevního oběhu změnám při odběru nebo nepřiměřenou psychickou reakcí; ke mdlobě dochází nejčastěji u dárců hladovějících, dehydratovaných, „uhoněných“ a při příliš rychlém opuštění odběrového křesla
- u přístrojových odběrů (kde je krev mimotělně míšena s protisrážlivým roztokem) může dojít vlivem kolísání hladiny vápníku k drobným svalovým záškubům (obvykle trnutí jazyka, mravenčení rtů apod.), pokud by nebyl vápník podán nebo rychlost odběru upravena, mohlo by dojít i k větším křečím;

Důležité je, aby dárce byl řádně poučen a hlásil již první příznaky (zcela výjimečně by mohlo dojít k podobným komplikacím i z jiných příčin, zásady jejich prevence i průběh jsou obdobné)

Všechny materiál používaný k vlastnímu odběru plazmy i k odběru krve k laboratornímu vyšetření je sterilní a zásadně k jednorázovému použití.

**ŽÁDNÉ RIZIKO PŘENOSU JAKÉKOLI KRVÍ
PŘENOSNÉ INFEKCE NA DÁRCE NEHROZÍ!**

4. PRÁVA DÁRCE

DÁRCE MÁ PRÁVO:

- kdykoliv změnit své rozhodnutí o darování plazmy a odstoupit od odběru
- klást dotazy ohledně dárcovství plazmy a okolností odběru
- na informace o významu dobrovolného a neplaceného dárcovství
- na podrobné vysvětlení metody odběru plazmy, včetně možných rizik spojených s odběrem
- na podrobné vysvětlení důvodů, které brání darování plazmy pro možné ohrožení zdravotního stavu dárce nebo možné ohrožení zdraví příjemce
- vědět o způsobech předodběrového vyšetření (laboratorního a klinického) a o povinných vyšetřeních, kterým je podrobena darovaná plazma
- vědět, jaké jsou možnosti dalšího zpracování a využití plazmy
- na informaci o tom, že odebraná plazma bude použita uvedeným způsobem, jen pokud splní kritéria bezpečnosti a jakosti
- na informace o svém zdravotním stavu a výsledku povinných laboratorních vyšetření
- na soukromí při pohovoru a během klinického vyšetření s lékařem nebo jiným zdravotnickým pracovníkem
- na ochranu před zneužitím jakýchkoliv informací týkajících se darování jeho plazmy a jeho zdravotního stavu
- na informaci o uchovávání osobních dat a dalších údajů o zdravotním stavu a o jejich ochraně před zneužitím dle platných zákonů

Zařízení dárcovského centra má konečnou odpovědnost za jakost a bezpečnost odebírané plazmy, proto má právo definitivně rozhodnout o přijetí či vyřazení dárce.

**NA DAROVÁNÍ PLAZMY NENÍ PRÁVNÍ NÁROK.
PRÁVO PŘÍJEMCE PLAZMY NA OCHRANU JEHO
ZDRAVÍ PŘEVAŽUJE NAD PŘÁNÍM
JEDNOTLIVCE PLAZMU DAROVAT!!!**